

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „MOKAUSI LIETUVOJE“ STEIGIMO IR VALSTYBĖS TURTO INVESTAVIMO“ PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
-------------------------------------	-------------------------------	---

<p>Vidaus reikalų ministerija</p>	<p>„Šių metų rugsėjo 1 d. įsigaliosiančioje Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 29 straipsnio 8¹ dalyje įtvirtinta, kad priėmimą mokytis pagal švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas), vykdomą centralizuotai, administruoja, o priėmimą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas centralizuotai koordinuoja viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“, naudodama šiai funkcijai atlikti skirtą valstybės informacinę sistemą. Nutarimo projekto lydimajame dokumente nurodyta, kad, be Švietimo įstatyme įtvirtintos funkcijos, viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“ teiks viešąsias paslaugas – švietimo informacinę pagalbą, t. y. skleis švietimo teikėjams, mokytojams, mokiniams, studentams, visiems Lietuvos Respublikos piliečiams ir gyventojams informaciją apie švietimo teikėjus, švietimo programas, priėmimo sąlygas, priėmimo rezultatus ir pagal kompetenciją teiks konsultacijas dėl priėmimo į švietimo programas.</p> <p>Iš Nutarimo projekto lydimajame dokumente pateiktos informacijos nėra galimybės tiksliai nustatyti, ar minėtos viešosiomis paslaugomis vadinamos funkcijos laikytinos viešosiomis paslaugomis pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalį ir 20 straipsnį. Jeigu taip, tai šios funkcijos, suderinus su Vidaus reikalų ministerija, turėtų būti įtrauktos į Vidaus reikalų ministerijos parengtą Valstybėje teikiamų viešųjų paslaugų sąrašą, šių viešųjų paslaugų teikimo administravimui turėtų būti taikomos Viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnio nuostatos. Švietimo įstatyme įtvirtinta viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ funkcija, mūsų</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas nutarimo projekto lydraštis tuo aspektu, kad naujai steigiamai įstaigai bus teikiama švietimo informacinė pagalba, kuri neįvardinta kaip viešoji paslauga.</p> <p>Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM) įvertino Vidaus reikalų ministerijos pastebėjimą dėl Lietuvos Respublikos Seimui pateikto Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Reg. Nr. 22-14562(4)), kurio 1 straipsnyje nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybė ar savivaldybės gali būti viešųjų įstaigų, kurios teikia viešąsias paslaugas ir (arba) turi viešojo administravimo įgaliojimus, steigėjomis, savininkėmis ar dalininkėmis. Pastebėtina, kad dėl poreikio steigti ir finansuoti valstybės biudžeto lėšomis Viešąją įstaigą „Mokausi Lietuvoje“ Seimas jau priėmė sprendimą priimdamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymą. Jeigu Seimui rudens sesijos metu Viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 pakeitimo įstatymo projektas būtų priimtas, ŠMSM įvertins įstatymo aktualias nuostatas, sietinas su viešųjų įstaigų valdymu tiek, kiek tai nenumatyta kituose įstatymuose.</p>
--	--	---

	<p>preliminariu vertinimu, nėra viešoji paslauga, kaip ją apibrėžia Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalis.</p> <p>Šiame kontekste, kalbant apie naujai steigiamas viešąsias įstaigas ir joms įstatymais pavedamas funkcijas, atkreiptinas dėmesys į Vidaus reikalų ministerijos parengtą ir Lietuvos Respublikos Seimui pateiktą Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 pakeitimo įstatymo projektą (TAIS Reg. Nr. 22-14562(4)), kurio 1 straipsnyje nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybė ar savivaldybės gali būti viešųjų įstaigų, kurios <i>teikia viešąsias paslaugas</i> ir (arba) <i>turi viešojo administravimo įgaliojimus</i>, steigėjomis, savininkėmis ar dalininkėmis.</p> <p>Nors Įstatymo nuostatos, vadovaujantis Įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, viešosioms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja kiti įstatymai (šiuo atveju, ir viešajai įstaigai „Mokykis Lietuvoje“), būtų taikomos tiek, kiek kiti įstatymai nenustato kitaip, visgi ateityje, jeigu tik Įstatymas būtų priimtas, sprendžiant dėl naujų viešųjų įstaigų steigimo ir jų kompetencijos įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatymo turėtų būti atsižvelgiama į Įstatyme numatytus valstybės ir savivaldybių dalyvavimo viešųjų įstaigų veikloje pagrindus.“</p>	
--	---	--

<p>Finansų ministerija</p>	<p>„Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas nebuvo teiktas derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, taip pat šio įstatymo projekto aiškinamajame rašte konkretus lėšų poreikis VŠĮ veiklai vykdyti nebuvo nurodytas. Taip pat pažymėtina, kad nurodytam valstybės biudžeto poreikiui nebuvo pritarta š. m. birželį vykusiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Finansų ministerijos ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovų susitikime dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srities 2024–2026 metais planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų. Pastebėtina, kad Nutarimo projekto teikime nurodoma, kad centralizavus priėmimą mokytis pagal švietimo programas ir priėmimo į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas koordinavimą, o savivaldybėms perdavus dalį šiuo metu vykdomų funkcijų, susijusių su ikimokykliniu, priešmokykliniu ugdymu ir neformaliojo švietimu, valstybės institucijos turėtų sutaupyti švietimo informacinių sistemų ir registrų priežiūros administravimo ir kitus susijusius kaštus, tačiau nėra pateikta informacija, kiek lėšų galėtų būtų sutaupyta ir / arba perskirstyta dėl planuojamų atlikti pakeitimų.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Nutarimo projekto lydraštyje teikiama papildoma informacija.</p> <p>Igyvendindama 2024 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo plano (patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 155) 5.1 papunktį, ŠMSM pateikė Finansų ministerijos informaciją ir skaičiavimus apie lėšų poreikį centralizuotam priėmimui į švietimo programas organizuoti (priemonės kodas – 12 003 03 02 18) 2024–2026 metais bei pristatė ją kaip prioritetinę birželį vykusiame Vyriausybės kanceliarijos, Finansų ministerijos ir ŠMSM atstovų susitikime dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srities 2024–2026 metais planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų.</p> <p>Pažymėtina, kad priėmimo į aukštojo mokslo studijas organizavimas iki šiol buvo finansuojamas iš ES lėšų. Pasibaigus ES finansavimui, būtina šią funkciją finansuoti iš valstybės biudžeto. Be to, būtina numatyti finansavimą projekto „Centralizuota priėmimo į švietimo programas sistema“ administravimui (kiek tai nedengiama iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos finansuojamos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-08 „Kurti technologinius sprendimus ir įrankius, leidžiančius saugiai ir patogiai naudotis paslaugomis“).</p> <p>Siekiant pateikti informaciją apie galimus sutaupymus, kuri galėtų būti panaudota formuojant biudžetą (pvz., priimant sprendimą perkelti atitinkamas lėšas iš savivaldybių biudžetų į valstybės biudžetą), reikėtų atlikti situacijos analizę kiekvienoje savivaldybėje, nes ji</p>
-----------------------------------	---	---

		<p>skiriasi. Be to, sutaupymo efektas pasijustų tik įdiegus centralizuotą sistemą.</p> <p>Vadovaujantis Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktu kvietimu iki rugsėjo 26 d. viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai teikti projektų įgyvendinimo planus, yra rengiamas investicijų projektas, kuriame bus atliekama alternatyvų analizė, vertinama sąnaudų ir naudos analizė (įskaitant prognozuojamus savivaldybių sutaupymus). Centralizuotos priėmimo sistemos į ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas sukūrimas pagal projekto įgyvendinimo planą bus finansuojamas iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos finansuojamos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-08 „Kurti technologinius sprendimus ir įrankius leidžiančius saugiai ir patogiai naudotis paslaugomis“, tačiau (BPIS) finansuota ankstesnių ES projektų lėšomis. Administravimas ir palaikymas, kad priėmimas po projekto vyktų nepertraukiamai, negali būti dengiamas pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-08 „Kurti technologinius sprendimus ir įrankius leidžiančius saugiai ir patogiai naudotis paslaugomis“ lėšomis.</p> <p>Detalus lėšų poreikis buvo pateiktas nutarimo projekto lydraščio priede „Lėšų poreikio viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ pagrindimas“.</p>
Lietuvos universitetų rektorių	„1. Dokumente „Lėšų poreikio viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ pagrindimas“ nurodoma, kad steigiamą VŠĮ turėtų	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pagal įsigaliosiančią 2024 m.</p>

<p>konferencija</p>	<p><i>„perimti šiuo metu LAMA BPO administruojamą informacinę sistemą BPIS, administruoti, koordinuoti ir ją tobulinti“.</i> Pažymėtina, kad LR Švietimo įstatymo I-1489 29 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2096 1 str. 1 d. numatyta, kad viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“ <i>koordinuoja, bet ne administruoja</i> priėmimą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas. Todėl numatoma VŠĮ „Mokausi Lietuvoje“ funkcija perimti Lietuvos aukštųjų mokyklų iniciatyva, pastangomis sukurtos BPIS, naudojamos priėmimo į aukštąsias mokyklas procese, administravimą viršija įstatymu nustatytas veiklos apimtis ir įgalinimus bei daro tiesioginę intervenciją į konstitucines aukštųjų mokyklų autonomijos garantijas.“</p>	<p>sausio 1 d. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1 straipsnio 2 dalį priėmimą mokytis pagal švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas), vykdomą centralizuotai, administruoja, o priėmimą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas centralizuotai koordinuoja Viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“, naudodama šiai funkcijai atlikti skirtą valstybės informacinę sistemą, dokumentas „Lėšų poreikio Viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ pagrindimas“ patikslintas dėstant jį taip: „Viešoji įstaiga „Mokausi Lietuvoje“ turėtų: - perimti šiuo metu LAMA BPO administruojamą informacinę sistemą BPIS, siekiant administruoti priėmimą mokytis pagal švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas), centralizuotai koordinuoti priėmimą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas;“</p>
	<p>„2. LRV nutarimas „Dėl viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ steigimo ir valstybės turto investavimo“ neatitinka Viešųjų įstaigų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 (dėl buveinės) ir 3 punktų bei 3 dalies reikalavimų.“</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 4 straipsnio 4 dalį, jeigu steigėja yra valstybė, viešosios įstaigos steigimo sutartis ar steigimo aktas surašomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl viešosios įstaigos steigimo ir valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka. Vyriausybės nutarime taip pat turi būti nurodyta valstybės institucija, kuriai pavedama atstovauti steigėjai, ir valstybės ar savivaldybės institucija, kuriai pavedama</p>

		<p>įgyvendinti valstybės ar savivaldybės, kaip viešosios įstaigos savininkės ar dalininkės, teises ir pareigas. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės nutarimo projekte „Dėl Viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ yra numatyta, kad steigėjai pavedama atstovauti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, steigimo aktą, atitinkantį Viešųjų įstaigų įstatymo 5 straipsnio reikalavimus, turės pasirašyti švietimo, mokslo ir sporto ministras. Steigimo akto projektas pridedamas prie nutarimo projekto lydraščio.</p>
	<p>„3. ŠMSM lydraštyje (3 pusl.) nurodoma „<i>Steigiamos Viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ planuojamas veiklos tikslas – administruoti priėmimą mokytis pagal švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas)</i>“, tačiau teiginys paneigiamas vėlesniame lydraščio sakinyje „<i>Centralizuota priėmimo sistema apims ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo programas, taip pat bendrojo priėmimo į aukštąsias mokyklas ir profesinio mokymo įstaigas informacinės sistemos (BPIS) modernizavimą ir integravimą.</i>“. Teikiama informacija netiksli, nenuosekli ir klaidinanti.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad nutarimo projekto lydraštyje nurodyta, kad:</p> <p><i>„Steigiamos Viešosios įstaigos planuojamas veiklos tikslas – administruoti priėmimą mokytis pagal švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas), vykdomą centralizuotai, taip pat centralizuotai koordinuoti priėmimą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos, vientisąsias ir profesines studijas ir teikti e. paslaugas priėmimo procesams vykdyti.“</i></p> <p>Pažymėtina, kad sistema apims ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo programas – (kurias administruos naujai steigiama įstaiga), taip pat bendrojo priėmimo į aukštąsias mokyklas ir profesinio mokymo įstaigas informacinės sistemos (BPIS) modernizavimą ir integravimą.</p>

	<p>„4. ŠMSM lydraštyje nurodomas teiginys „<i>Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.</i>“ neatitinka tikrovės. LURK ne kartą teikė informaciją, o dabar pakartotinai primygtinai atkreipia dėmesį, kad BPIS intelektualinės nuosavybės teisės priklauso LAMA BPO, todėl Lėšų poreikio viešosios įstaigos „Mokausi Lietuvoje“ pagrindime nurodomi įgyvendinimo metodai „<i>perimti šiuo metu LAMA BPO administruojamą informacinę sistemą BPIS, administruoti, koordinuoti ir ją tobulinti</i>“ nesuderinami su konstitucinėmis asmenų turto neliečiamumo garantijomis, pažeidžia aukštųjų mokyklų autonomijos garantijas ir be abejonės turės ženklų neigiamų turtinių ir reputacinių pasekmių.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Bendrojo priėmimo informacinė sistema (toliau – BPIS) 2010 ir 2015 m. Buvo kuriama įgyvendinant projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos investicinių fondų lėšų, kurių metu buvo sukurta ir patobulinta BPIS.</p> <p>Projekto vykdytojas LAMA BPO įgyvendino du projektus – pirmojo projekto metu buvo sukurta bendrojo priėmimo sistema, kuri susideda iš sistemos koncepcinio modelio, priėmimo sistemos aprašo, parengto LAMA BPO portalo bei informacinės sistemos. Pagal 2010 m. liepos 22 d. projekto administravimo ir finansavimo sutarties 5.19 punktą „<i>Igyvendinęs projektą, Ministerijos atskirai įvardytus sukurtus priėmimo į aukštąsias mokyklas sistemos Produktus ir su šiais produktais susijusias autoriaus turtines teises privalo per tris mėnesius nuo galutinės ataskaitos patvirtinimo nuosavybės teise perduoti Ministerijai neribotam laikotarpiui bei neribodamas galiojimo teritorijos</i>“. Pažymėtina, kad po projekto pabaigos turi būti sudarytos fizinės, techninės ir finansinės prielaidos sukurtų produktų ir rezultatų išlaikymui ir tolimesniam naudojimui^[1].</p> <p>Antrasis projektas vykdomas pagal 2015 m. spalio 28 d. projekto administravimo ir finansavimo sutartį skirtas didinti bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas sistemos efektyvumą, siekiant užtikrinti sąmoningą ir informacija paremtą studijų pasirinkimą ir prieinamumą. Jam pasibaigus būtina užtikrinti sukurtos BPIS veiklos</p>
--	--	--

		<p>tęstinumą ir finansavimą valstybės biudžeto lėšomis.</p> <p>BPIS – tai valstybės informacinių išteklių sistema, kurios veiklą, taip pat reikalavimus sistemos valdytojams, tvarkytojams nustato ir reguliuoja Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas ir Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašas. Pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 2 str. 15 d. Valstybės informacinės sistemos valdytojas yra ministerija ar kita valstybės institucija ar valstybės įstaiga, kuri nustato valstybės informacinės sistemos tikslus ir valdo valstybės informacinę sistemą. Pagal valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 33 str. 2 d. valstybės informacinių sistemų, kuriomis apdorojama visai valstybei svarbi arba kelioms institucijoms svarbi institucijos valdoma informacija, valdytojais gali būti institucijos, kurių vadovai yra asignavimų valdytojai. Institucija, paskirta valstybės informacinės sistemos valdytoja, gali būti ir valstybės informacinės sistemos tvarkytoja.</p>
--	--	---

^[1] pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonės VP1-2.1-ŠMM-01-V „Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2010 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-345 „Dėl 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonės VP1-2.1-ŠMM-01-V „Švietimo kokybės užtikrinimo ir stebėsenos sistemų stiprinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, 65 punktą.
